

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

Quæstio I. Qua ratione Peccatum dividatur?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

ibi sermonem esse de præscriptione contra bona immobilia Ecclesiarum, atq; earum iura, utpote quæ sunt inftar bonorum immobilium; prout desumitur ex ipsometextu: non autem de præscriptione contra leges Ecclesiasticas, sive Pontificias. Alioquin enim, cum contra Romanam Ecclesiam non currat nisi sola centenaria præscriptio, c. *Cum vobis, de Præscript.* & alibi, leges Papales non nisi centenariâ præscriptione, seu consuetudine in contrarium, abrogari possent; quod est contra communem Doctorum.

TRACTATUS III. DE PECCATIS.

Ratio ordinis.

1. **P**osteaquàm visum est de Actibus Humanis generatim, nec non & de Conscientia, utpote Regula proxima eorundem, simulque de Legibus, quæ sunt Regula remota atque extrinseca ipsorum: merito subiungitur præsens Tractatus de Peccatis, utpote quæ fiunt per recessum à memoratis actionum nostrarum Regulis, ipsaque Lege Divina. Nam, ut inquit D. Ambrosius lib. de Paradiso, cap. 8. *Quid est peccatum, nisi prævaricatio legis Divinae, & celestium inobedientia præceptorum?* Pro ut id ipsum uberius declarabitur in progressu.

DISTINCTIO I.

De diversitate, & distinctione Peccatorum,

QUÆSTIO I.

Qua ratione Peccatum dividatur?

Peccatum generalissimè.

2. **N**on loquimur hic de peccato generalissimè sumpto, ac prout non solum reperitur in anima seu moribus, sed etiam in arte & naturâ: in qua acceptione generalissima

ma peccatum definitur à S. Augustino, lib. 2. De consensu Evangelistarum, cap. 4. dicendo: *Peccatum est transgressio legis.* In hoc enim sensu etiam artifex dicitur peccare, quando errat in opere suo, illud non faciendo juxta regulas artis; & vocatur *Peccatum artis*: sicuti & natura tunc dicitur peccare in suis effectibus, quando producit monstra; & appellatur *Peccatum naturæ*. In proposito non est sermo de peccato artis, vel naturæ; sed solum de peccato animi, seu in actibus moralibus commisso.

3. CONCL. I. Peccatum animi generatim aliud non est, quam aliquid denominans naturam intellectualem Deo displicentem, inducensque in anima reatum alicujus pœnæ; prout amplius explicabitur in sequentibus.

4. CONCL. II. Peccatum ut sic variè dividitur. Patet hoc inductione. Nam I. Ratione diversæ originis, dividitur Peccatum in originale, & personale: ex quibus personale subdividitur in actuale, & habituale; quorum utrumque denuò subdividitur in mortale, & veniale.

5. *Peccatum originale* dicitur illud, quod trahitur à primo parente nostro Adamo per carnalem propagationem: siquidem juxta illud Apostoli Rom. 5. *Per unum hominem peccatum in hunc & mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt.* Quod de peccato originali est accipiendum, prout communiter docent SS. Patres & Theologi, ipsùmque Concilium Trident. Sess. 5. in Decreto de Peccato originali.

6. *Peccatum personale* est illud, quod à propria cujusque voluntate contrahitur, atque à propria (ut ita dicam) cujusque persona committitur; unde & *Personale* appellatur. Et tale est quodlibet peccatum à nobis commissum, solo peccato originali excepto, utpote quod voluntate propria non commisimus, sed à primo parente nostro Adamo commissum per naturalem propagationem ab eo derivatam contraximus. Quidnam autem sit peccatum actuale & habituale, mortale & veniale, dicitur infra fusiùs in propriis Quaestionibus.

7. II. Ratione objectorum, circa quæ versantur peccata, & à quibus actiones desumunt suam specificationem, dividuntur peccata in carnalia, & spiritualia, juxta illud Apost. 2. Corinth. cap. 7. *Mundemus nos ab omni inquinamento carnis & spiritus,* & alibi. Porro *Peccata carnalia* sunt ea, quæ in concupiscentia carnis, seu in inordinata delectatione carnali consistunt: qualia sunt Gula,

& Luxuria, & diversæ peccatorum species ad hæc duo peccata reducibiles.

Peccata
spiritualia,
quæ?

8. *Peccata spiritualia* dicuntur ea, quæ in concupiscentia seu inordinata delectatione spirituali perficiuntur, & consummantur: qualia sunt Superbia, inanis Gloria, & huiusmodi. Immò D. Gregorius *lib. 31. Moral. cap. 31.* inquit, quòd Capitalium Vitiatorum quinque sunt spiritualia, videlicet Superbia, Invidia, Ira, Avaritia, & Acedia: duo verò carnalia, videlicet Gula seu ventris ingluviæ, & Luxuria.

Avaritia, cur
numeretur
inter pecca-
ta spiritua-
lia?

9. Nec obstat, quòd Avaritia versetur circa objectum corporale, nempe circa pecunias; ac proinde non videatur esse Peccatum spirituale. Resp. enim cum D. Thoma *1. 2. q. 72. a. 2.* quamvis res, in qua delectatur avarus, corporale quoddam sit, & quantum ad hoc connumerari possit Peccatis carnalibus; quia tamen ipsa delectatio non pertinet ad carnem, sed ad spiritum, ideò S. Gregorius dixit. Avaritiam esse Peccatum spirituale: nam finis peccatorum carnalium, est delectatio carnis.

III. Ratione
legis viola-
te, dividitur
peccatum
in pecca-
tum com-
missionis,
& omissi-
onis, quid?

10. III. Ratione legis violatæ, Peccatum ut sic dividitur in Peccatum commissionis, & omissionis. Per *Peccatum commissionis* intelligitur id, quod fit contra præceptum negativum, seu contra legem quidpiam fieri prohibentem: ut est Adulterium, Homicidium, & huiusmodi; nam pugnant contra illa Præcepta Decalogi. *Non mæchaberis, Non occides, &c.* *Peccatum omissionis* econtrà dicitur illud, quo violatur præceptum affirmativum, sive lex quidpiam fieri præcipiens: ut est omissio Missæ die Festo, & huiusmodi. Unde patet, quòd Peccatum commissionis opponatur præcepto negativo, Peccatum verò omissionis præcepto affirmativo: ac proinde, quòd hæc Peccati divisio desumatur à lege, quæ violatur. Pro cuius clariori intellectu

Præceptum
aliud affir-
mativum, &
aliud nega-
tivum; &
quomodo
differant?

11. Notandum, quòd lex, seu præceptum aliud sit affirmativum, aliud negativum. *Præceptum affirmativum* est, quo præcipitur, ut fiat aliquid certo tempore: quale est illud Decalogi, *Memento, ut diem Sabbati sanctifices.* Item illud, *Honora patrem tuum, & matrem tuam.* Porro *Præceptum negativum* est, quo prohibetur aliquid, ne fiat: ut illud, *Non mæchaberis, Non occides, &c.* Est autem inter huiusmodi præcepta, seu leges, notabile discrimen: nam Præceptum affirmativum obligat quidem semper, sed non pro semper; id est, obligat non pro omni, sed pro certo tantum & determinato tempore: sic enim non omni tempore, sed solum die festivo tenemur audire Missam; item tenemur hono-
rare

rare parentes, tempore opportuno ipsis deferendo honorem
eisque succurrendo in necessitate constitutis. Econtrâ Præcep-
tum negativum obligat semper & pro semper, seu pro omni
tempore: quia nullo profus tempore licitum est mœchari, aut
absque legitima autoritate occidere hominem.

12. IV. Ratione diversæ radicis, ex qua procedit, dividitur
peccatum in Peccatum ex ignorantia, ex passione, ac ex mali-
tia. Peccatum ex ignorantia dicitur illud, quod ex ignorantia vin-
cibili procedit. Dicitur, ex ignorantia vincibili: quia quod ex igno-
rantia invincibili fit, omnino involuntarium censetur, ac proin-
de peccatum non est. (a)

13. Peccatum ex passione, seu infirmitate est, quod ex gravi
motione appetitûs sensitivi originem ducit, trahentis volunta-
tem ad consensum: quale est, si quis gravi tentatione victus
tandem succumbit peccato. Et tale dicitur etiam Peccatum ex in-
firmitate, eò quòd ex infirmitate conditionis humanæ proveniat;
cùm naturale sit voluntati, ut condelectetur motibus appetitûs
sensitivi, ob fomitem peccati ex peccato originali derelictum.

14. Tandem Peccatum ex malitia est, quod absque ignoran-
tia, vel passione quadam præcedente, committitur ex plena li-
bertate, seu prava voluntate operantis, juxta illud Job. c. 34. *Qui*
quasi de industria recesserunt à DEO. Et hujusmodi peccatum ex me-
ra malitia commissum (cæteris paribus) est gravius, quàm Pec-
catum ex passione.

15. Inter alias autem peccati divisiones celebris est illa, qua
Peccatum dividitur in actuale, & habituale; circa quam quia
plura occurrunt dicenda, hinc ea duabus sequentibus Quæstio-
nibus expeditur, prius tamen agendo de Peccato actuale, & po-
steà de habituale.

Q U Æ S T I O II.

Quid sit Peccatum actuale, & quæ ejus causa?

16. **P**er Peccatum actuale intelligitur actualis transgressio
legis Divinæ: unde tunc committitur peccatum actua-
le, quando actualiter violatur lex Divina, sive deinde id
contingat efficiendo actum à lege prohibitum, sive omit-
tendo præceptum. Tale peccatum actuale v.g. fit, dum quis actu
men-